

Basis voor kwalitatief goede, passende zorg:

Sectoraal maatschappelijke kaders

Met het opstellen van ‘sectoraal maatschappelijke kaders’ biedt de Kwaliteitsraad van het Zorginstituut een kapstok om passende zorg in de breedte te kunnen toepassen. De kaders gaan voor de sectoren fungeren als basis om in een cyclus van continu leren en verbeteren de uitdagingen in de zorg het hoofd te bieden.

Tekst Frank van Wijck

Beeld UMC Utrecht

De Kwaliteitsraad van het Zorginstituut zette onlangs een voorstel op voor sectoraal maatschappelijke kaders. Daar waren heel goede redenen voor, zegt Floortje Scheepers, voorzitter van de Kwaliteitsraad: “Het *Kader Passende zorg* is ontwikkeld voor de hele zorgsector en beschrijft - naast de al bestaande principes van toegankelijkheid, betaalbaarheid en kwaliteit van zorg - ook nieuwe zaken die samenhangen met passende zorg. Denk bijvoorbeeld aan personele belasting, budget, gezondheidsverschillen en duurzaamheid. Naast het *Kader Passende zorg* is er het Kwaliteitsregister; daarin staat met modules en standaarden op gedetailleerd niveau beschreven wat goede zorg is. Tussen die twee zit een te groot hiaat. De zorg is in beweging, er komen enorme uitdagingen op ons af en alle stakeholders zijn aan zet om die het hoofd te bieden. Hoe we dat moeten doen voor verschillende grote doelgroepen kan beschreven worden in een sectoraal maatschappelijk kader.”

Beschrijving per sector

“De sectoraal maatschappelijke kaders beschrijven per sector wat we onder passende zorg verstaan”, zegt Scheepers. “De richtlijnen en kwaliteitsstandaarden moeten zich daartoe vervolgens gaan verhouden. De sectorale maatschappelijke kaders moeten de *backbone* worden voor leren en bijsturen om de uitdagingen in de zorg het hoofd te kunnen bieden. Ze geven antwoord op relevante vragen over gezondheidsverschillen, duurzaamheid, de ecologische footprint van geleverde zorg, of hoe om te gaan met de belastbaarheid van personeel of mantelzorgers. Een sector is in dit geval een deel van de zorg dat multidisciplinair samenhangt rond een bepaalde doelgroep. Denk bijvoorbeeld aan geboortezorg, ouderenzorg of de ggz. Het kompas dat nu voorligt over ouderenzorg is in feite een goede voorloper van zo’n sectoraal maatschappelijk kader.”

Tripartiet plus

De beschrijving van een sectoraal maatschappelijk kader gebeurt in de kern tripartiet; het is een taak voor de zorgverzekeraars, de patiëntenorganisaties en de zorgprofessionals. “Maar het gaat om meer dan alleen verzekerde zorg”, zegt Scheepers, “want het heeft gevolgen als het zorgaanbod niet aansluit op de leefwereld van mensen, of als het aanbod in het sociaal domein niet aansluit op het zorgaanbod. Daarom stellen we dat de opzet van de sectoraal maatschappelijke kaders breder moet worden ingestoken. Het vraagt ook om betrokkenheid van burgers, van de lokale overheid, en van de informele hulpverleners. Mantelzorgers en vrijwilligers gaan immers een steeds grotere rol spelen.”

Door samen zo’n sectoraal maatschappelijk kader vorm te geven, gaan partijen ook samen het leren en verbeteren vormgeven, stelt Scheepers. “Het geeft ze een andere rol, een meer gedeelde verantwoordelijkheid. Dat is wezenlijk anders dan dat ieder vanuit het eigen perspectief met elkaar spreekt. Je spreekt met elkaar de route af en spreekt elkaar erop aan als je daarvan afwijkt.”

Uitgedaagd

Scheepers zegt te hopen dat de sectoren zich uitgedaagd voelen om het schetsen van de sectoraal maatschappelijke kaders volgens de verbrede tripartiete aanpak op te pakken. “Als Kwaliteitsraad willen we ons hierbij niet beperken tot een toetsende rol. We willen het proces graag faciliteren, door het te begeleiden of te zorgen dat partijen aanhaken die niet direct beschikbaar lijken te zijn. We willen liever voorkomen dat het op doorzettingsmacht aankomt, want dan wordt er *top down* besloten. En dat is nu juist niet de bedoeling. Als je er samen als sectorpartijen uitkomt is het veel krachtiger, je moet in het vervolg immers ook samen verder.”

“De kaders zijn niet in beton gegoten, maar vormen de basis om te komen tot een flexibel en adaptief zorgsysteem voor kwaliteitsbewaking en passende zorg”

Vrijblijvend is de oproep aan de sectoren om de sectoraal maatschappelijke kaders te schetsen niet. “Maar het zou goed zijn als er niet een gevoel ontstaat van ‘dit moeten we doen’ maar van ‘dit willen we doen’”, zegt Scheepers. “Je beschrijft met elkaar de zorg zoals je die voor ogen hebt. Het Zorginstituut en het ministerie van VWS kunnen vooraf bepaalde normen voor het kwaliteitskader meegeven. En de Inspectie voor Gezondheidszorg en Jeugd en de zorgverzekeraars kunnen in hun toezicht en beleid aan zo’n kader refereren.”

Pilot

In 2022 is het *Signalement Passende zorg voor mensen met kanker* verschenen. Dit signalement maakte inzichtelijk welke knelpunten opgelost moeten worden om de zorg voor mensen met kanker toekomstbestendig te maken. “We kunnen de oncologie als pilot gebruiken voor het beschrijven van een sectoraal maatschappelijk kader volgens het format dat we nu ontwikkeld hebben”, meent Scheepers.

De Kwaliteitsraad heeft het voorstel voor sectoraal maatschappelijke kaders al getoetst bij de Inspectie, de Federatie Medisch Specialisten en de Nederlandse Zorgautoriteit. De Kwaliteitsraad heeft de twee andere commissies van het Zorginstituut - de Wetenschappelijke Adviesraad en de Adviescommissie Pakket - bij de uitwerking betrokken. Scheepers: “We hebben dus al input opgehaald. Dat betekent dat we nog dit jaar aan de slag kunnen. Wat ontwikkeld wordt zal niet in beton gegoten zijn, maar de basis vormen om te komen tot een flexibel en adaptief zorgsysteem voor kwaliteitsbewaking en passende zorg. De juiste *tone of voice* om de beweging de goede kant op te brengen. De enorme uitdagingen waar we met de zorg voor staan, maken duidelijk hoezeer we dat nodig hebben.” |